

V NAKIT PRENESENA DEDIŠČINA

3. 7. 2019, ob 13.57, v [Dogodki](#) objavil/-a [OTO](#)

Vabimo vas na predstavitev rezultata projekta **Po kreativni poti do znanja** z naslovom

V NAKIT PRENESENA DEDIŠČINA

ki bo v četrtek, **04. 07. 2019, ob 12. uri**, v [Prirodoslovnem muzeju Slovenije](#).

Predstavljena kolekcija nakita je plod skupinskega raziskovanja študentov oblikovanja tekstilij in oblačil **Gašperja Gajška** in **Klare Rešetič**, študentk informacijske in grafične tehnologije, **Manje Rep** in **Jerce Završnik**, vsi z Naravoslovnotehnične fakultete, **Karle Varga** in **Jureta Korenjaka**, študentov arheologije s Filozofske fakultete ter **Mateja Rostoharja** s Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani.

Sodelovali so pedagoški mentorji: **prof. Marija Jenko** in **doc. Tanja Nuša Kočever**, **doc. dr. Marjan Jenko**, **doc. dr. Tina Milavec** in delovna mentorja **dr. Miha Jeršek** in **David Fink**.

Navdih za nastanek **izvirnega nakita po zamisli Gašperja Gajška in Klare Rešetič** je naravna lepota [rudnika Sitarjevca nad Litijo](#), ki je edinstveni spomenik rudarske in mineraloške dediščine. Pod vodstvom dr. Mihe Jerška, vodje Kustodiata za geologijo pri Prirodoslovnem muzeju Slovenije, so se seznanili z nastankom in lastnostmi rudnih mineralov z lepo razvitimi kristali. **Jaspisno-hematitno železovo rudo**, ki je zaradi svojega vulkanskega izvora izjemno trda in slikovita, so uporabili pri oblikovanju nakita iz srebra, ki so ga nekoč tudi pridobivali v Sitarjevcu.

Arheološke najdbe, ki pričajo, da so v okolici Sitarjevca železovo rudo kopali že **Kelti**, sta študenta arheologije pod mentorstvom doc. dr. Tine Milavec približala celi skupini. Na podlagi najdb sta sklepala o bivalni kulturi na širšem območju Dolenjske, ki jo je med 7. in 4. stol. pr. n. št., v halštatu, v starejši železni dobi, zaznamovala **situlska umetnost**. Prizori iz vsakdanjega življenja, upodobljeni na železnih situlah, so se pojavljali tudi na pasnih sponah, nožnicah bodal ter celo na nakitu, kot so uhani. Pogoste so bile zaponke z lokom v obliki živali. Kelti so v naš prostor prinesli antropomorfne motive za amulete, ki so jim pripisovali magično moč. **Častili so mater Zemljo**. Na daritveni ploščici iz Berlotovega roba na Šentviški planoti so označene lunine mene kot odraz ciklične narave življenja. Medtem ko je bil status moškega poudarjen z različno sestavo orožja v grobovih, je bil ženski starostni, statusni in premoženjski razred poudarjen z različnim obročastim nakitom (zapestnice, nanožnice, ovratnice, uhani), zaponkami, raznovrstnimi steklenimi in jantarnimi ogrlicami ter glinenimi vretenci. Bogato okrašene **žvenkljače** pa so morda nakazovale svečeniški (ali zdravniški) status posameznice, posrednice med človeškim in božanskim. Najprej je bilo v ospredju **pripovedovanje**, ki se je sčasoma vse bolj spreminjalo v **okraševanje**, obstajali pa so tudi predmeti s preprostejšim, geometrijskim okrasom (npr. kačaste, čolničaste ali latenske fibule), kjer je bil poudarjen njihov **funkcionalni namen**.

Razviti določeno uporabnost in **preseči vsakdanjo dekorativno pojavnost nakita** pa je bilo osrednje vodilo tudi študentoma oblikovanja pri zasnovi kolekcije srebrnega nakita. V dialogu z mentoricama doc. dr. Tanjo Nušo Kočever in prof. Marijo Jenko sta študenta razmišljala o **čustveni vlogi nakita**, kako bi lahko pomagal pri boljšem počutju in pri **odpravi različnih telesnih pomanjkljivosti**. Silhete prstanov, navzven geometrijsko

jasne in hermetične, skrivajo v sebi različna presenečenja, ki jih odkrijemo, ko si prstane natančneje ogledamo ali jih celo razstavimo. Ogrlice, ki se na prvi pogled zdijo, kot da bi bile izrezane iz papirja, se v konceptualnem pogledu povežejo z obrazom in ga smelo preoblikujejo. **Ogledalci**, mehko prislonjeni na ličnici, sta, kot ljubkovalno rečemo, »punčici mojega očesa«, saj odsevata obraz sogovornika. Na podoben način, z izrezovanjem oblik iz traku in upogibanjem okrog obraza, je narejen tudi okvir okrog brade. V okvirju je zrcalo, v katerem se zrcali podbradek. **Zaznavalo**, občutljivo na zvok, zazna spremembo jakosti glasu pri govorjenju nosilca tega nenavadnega modnega dodatka. Posledično se vključi **svetlobno telo** v okvirju, ki osvetli obraz od spodaj in ga prikaže »v drugačni luči«.

Sodobna zaznavala pridobivajo najrazličnejše podatke iz okolja. Različni aktuatorji v nakitu se nanje odzivajo s spremembo barve ali oblike, **vklopom/izklopom** določenega delovanja, prenosom sporočila ter oddajanjem vonja ali svetlobe. Vzpostavitev vzajemnega interaktivnega delovanja med nakitom in drugimi akterji v prostoru pomeni nadgradnjo, ki je **odgovor na sodoben način življenja**. Pri projektu ta segment razvija študent strojništva pod mentorstvom doc. dr. Marjana Jenka. Skupaj sta razvila možnost, da okrog obeska na prsih zasije umeten svetlobni sij, ko nosilec dvigne roko, se mu **poveča srčni utrip ali telesna temperatura**.

Vabljeni na predstavitev in k ogledu!

